

En vandringsutställning producerad av Malmö Museer

Georg Oddner

Monica, Anders och alla de andra – tidiga konstnärporträtt

Bakgrund

Georg Oddner (1923 - 2007) hör till Sveriges mest betydande fotografer. Oddner var jazzmusikern som blev en av efterkrigstidens stora svenska fotografer och liksom läromästaren Richard Avedon och kollegan Irving Penn, förenar Oddner till synes oförenliga världar som dokumentär- och modedefotografi. Som porträttfotograf gjorde Oddner sig känd för bland annat ett antal inträngande porträtt av Ingmar Bergman och de stora stjärnorna på Malmö Stadsteater under 1950-talet.

Georg Oddners kontakt med reklammannen John Melin ledde till att han i början av femtiotalet flyttade till Malmö och där blev Svenska Telegrambyrån hans stora uppdragsgivare. För den fotograferade han bland annat mode och arkitektur. Malmö blev också basen för resorna ut i världen - till Sydamerika, Asien och Sovjetunionen.

Georg Oddner blev staden trogen. På Malmö Museum visade han sin första separatutställning, Fotografisk resa, 1957. 2002 övertog Malmö Museer Georg Oddners hela produktionen, vilket omspanner en samling på runt 40 000 filmrullar med 675 000 exponeringar. I samband med det visade Malmö Konsthall och Malmö Museer var sin retrospektivutställning med Georg Oddners bilder. Samtidigt publicerades en bok med namnet Genomresa.

Porträtten i utställningen ”Monica, Anders och alla de andra – tidiga konstnärsporträtt” visas numera också på Gripsholms slott efter en donation till Statens porträttsamling.

Utställningens innehåll

27 fotografier

Silver gelatin fotografi

Storlek inklusive ram: 47 cm x 62 cm

Introtext

Marie Lundquist

Packning

2 transportlådor

Utställningsersättning

3 200 kr/vecka el. enligt överenskommelse

Information och bokning

Merja Diaz

Intendent

merja.diaz@malmö.se

+46708244454

SE MIG I ÖGONEN OCH JAG SKA SÄGA DIG VEM DU ÄR

MARIE LUNDQUIST

Hur fånga *ett* av människans alla otaliga ansikten och låta detta enda inrymma också alla de andra? I den frågan sammanfattas måhända porträttkonstnärens hela dilemma.

Själva ordet porträtt kommer av latinets *pro traho*: dra fram, frambringa, uppvisa. Vem är det då egentligen som dras fram ur sitt eget inre och visas upp med fotografins ljuspenna? Många av de porträtterade på Georg Oddners bilder är kända ansikten. Det gör dem svårgraferade. Beträktarens inre, förutbestämda bild av personen i fråga, ställer sig framför kameran. Fotografen måste hitta en annan och överraskande vinkel. Människor som blivit avbildade många gånger i yrkesmässiga sammanhang har också en förmåga att ta på sig ett speciellt ansikte just för fotograferingstillfället. Ett ansikte som förmodas vara privat, men istället har till uppgift att skydda det privata från insyn. Det är därför bilden av Monica Zetterlund är så genial. Hon är avbildad precis i det ögonblick hon riktar blicken och intresset åt ett annat håll än fotografens. På så vis blir hon paradoxalt nog mer synlig.

Den moderna porträttkonsten utvecklade under 1600-talet med psykologiskt inträngande avbildningar. Många av porträtten från den holländska guldåldern utfördes av assistenter som deltog i produktionen. Mästaren själv målade i allmänhet endast modellens ansikte och händer. Också i Oddners bilder är just dessa delar av människokroppen särskilt signifikanta. Det motsägelsefulla uttrycket mellan handens rörlighet och ansiktets mer monumentala stillhet återkommer i flera porträtt. Blicken vilar inte alltid rakt in i kameraögat men är alltid distinkt, fokuserad, i en inre koncentration eller i ett drömskt fjärran. Oddner räds varken posandet eller blygheten och låter den avbildade finnas där på sina egna villkor, i sin egen värld. Just därför uppstår en speciell kontakt mellan betraktaren och den betraktade. Man blir insläppt i någon annans, alldeles egna rum.

I porträttet av Jan Troell har skuggorna fallit på ett sådant sätt att han förefaller ha en svart och en vit hand. Ljus och mörker träs in i varandra som två delar av samma helhet. Ingmar Bergmans demoniska blick samspelar med fingrarnas känslighet, som om han spelade på hela skapandets klaviatur. Bilden av författaren Marika Stiernstedt, avbildad i ett trolskt skogslandskap, rymmer också denna dualitet. Vad är det för hotfull, vargliknande varelse vi skymtar bakom hennes spröda gestalt? Den bild som mest påminner om antikens majestätiska fursteavbildningar är nog ändå porträttet av Naima Wifstrands på en gång

sköra och magnifika ansikte, med cigaretten hängande i mungipan på bästa rockstjärnemanér. Här finns hela personens komplexitet och motsägelsefullhet samlad i ett enda nu.

Det finns en föreställning om att sanningen står skriven i en människas ansikte. *Se mig i ögonen och jag ska säga dig vem du är.* Man vänder sin blick rakt in i en annans för att visa att man inte har något att dölja. Beträktaren tror sig för ett ögonblick se in i den avbildades själ, men i själva verket är kanske alla dessa fotografiska porträtt bara en annan gestaltning av den polske författaren Withold Gombrowicz ord: ”Genom att föra er in i mitt väsens kulisser tvingas jag själv att retirera till ett ännu avlägsnare djup”.

Vänligen kontakta Marie Lundquist om ni vill använda texten ovan.
marie.marielundquist@telia.com

Reinhold Svensson

Klas Östergren

Anders Österlin

Jan Troell

Jacques Werup

Bo Wideberg

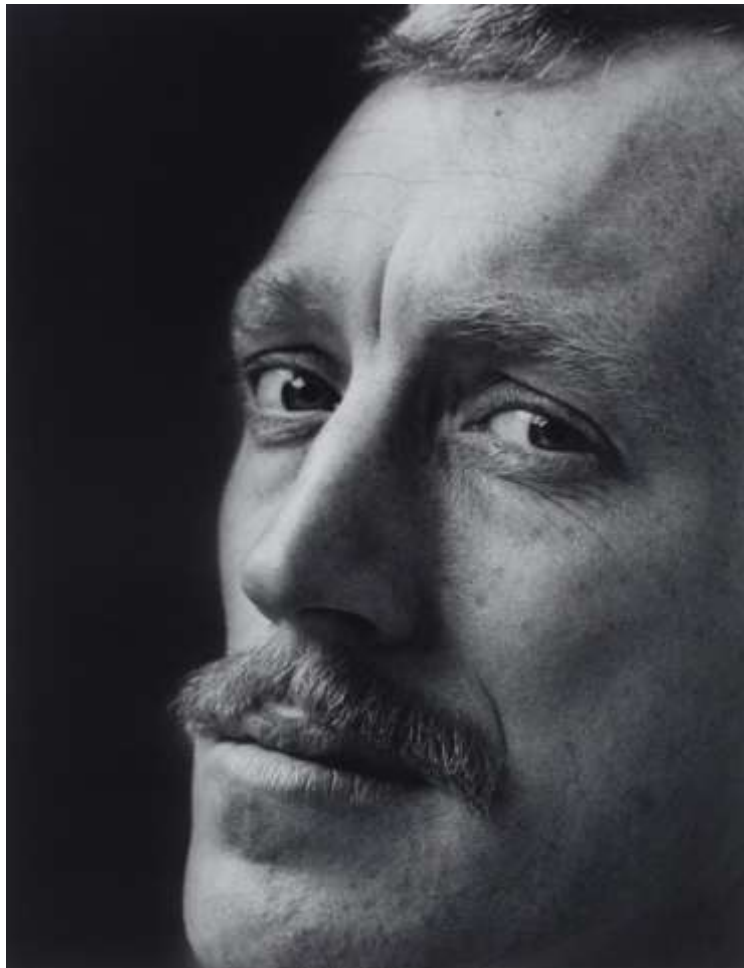
Max Walter Svanberg

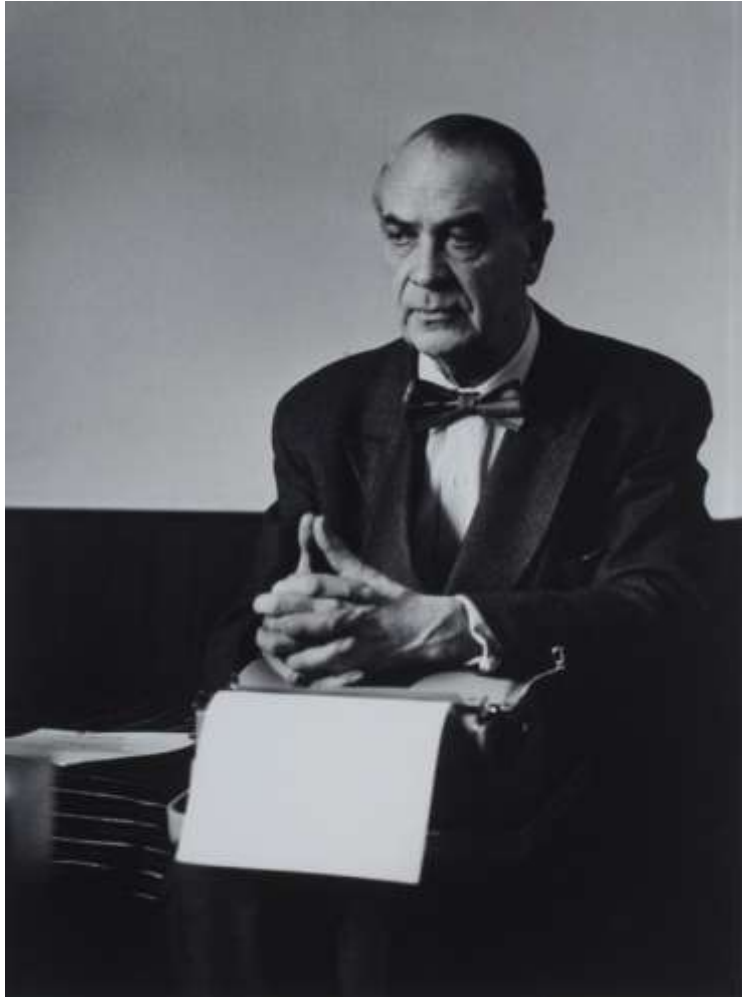
Gudrun Brost

Jörgen Fogelqvist

Max von Sydow

Karl Gerhard

Ingrid Thulin

Monica Zetterlund

CO Hultén

Signe Persson-Melin

Lars Gullin

Bibbi Andersson

Naima Wifstrand

Fritiof Nilsson Piraten

Anita Ekberg

Marika Stiernstedt

Bengt-Åke Bengtsson

Bengt Lindström

Gabriel Jönsson

Putte Wickman

Sten Broman

Ingmar Bergman